

НОВИ САНКЦИИ: КАКЪВ ДЯЛ ОТ ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ НА РУСИЯ ПОПАДНА ПОД ОГРАНИЧЕНИЯ

След решението на ЕС да забрани вноса на 90% от нефта от Русия, руският износ на стоки за над \$100 милиарда може да се окаже обект на санкции. РБК събра данни за това, каква част от външната търговия е засегната от санкциите на САЩ и ЕС.

През 2021 г. ЕС беше най-големият търговски партньор на Русия (държавите от ЕС представляваха почти 36% от руската търговия), а САЩ бяха в топ 5 на търговските партньори. Но западните санкции, които бяха въведени след началото на специалната военна операция в Украйна, включително тези, които засягат доставките на стоки за Русия и руския износ за ЕС и САЩ, променят картината на външната търговия.

След въвеждането на ембарго върху доставките на нефт и нефтопродукти от Русия за ЕС, договорено от европейските страни на 30 май с изключения, ограниченията въз основа на резултатите от всички санкционни кръгове до края на 2022 г. ще засегнат 23% от целия руски износ на стоки за ЕС и САЩ, или доставки на стойност \$115,3 млрд. (по данни за 2021 г.), сочат изчисления на РБК. Бяха взети предвид само директните ограничения, без да се вземат предвид ефектите от забраната за влизане на руски кораби в европейските пристанища, ограниченията върху движението на камиони или санкциите срещу финансовия сектор.

По-рано, Министерството на икономическото развитие изчисли, че санкциите са засегнали 20% от годишния руски износ и поне 10% от вноса в страната. Въз основа на тези данни, решението за налагане на петролно ембарго което, както заявява Брюксел, до края на годината ще засегне 90% от вносният руският петрол в ЕС, ще увеличи обема на попадащия под санкции руския износ до една трета от общия обем, изчисли РБК.

Какъв дял от руския износ за САЩ и ЕС се оказва под санкции.

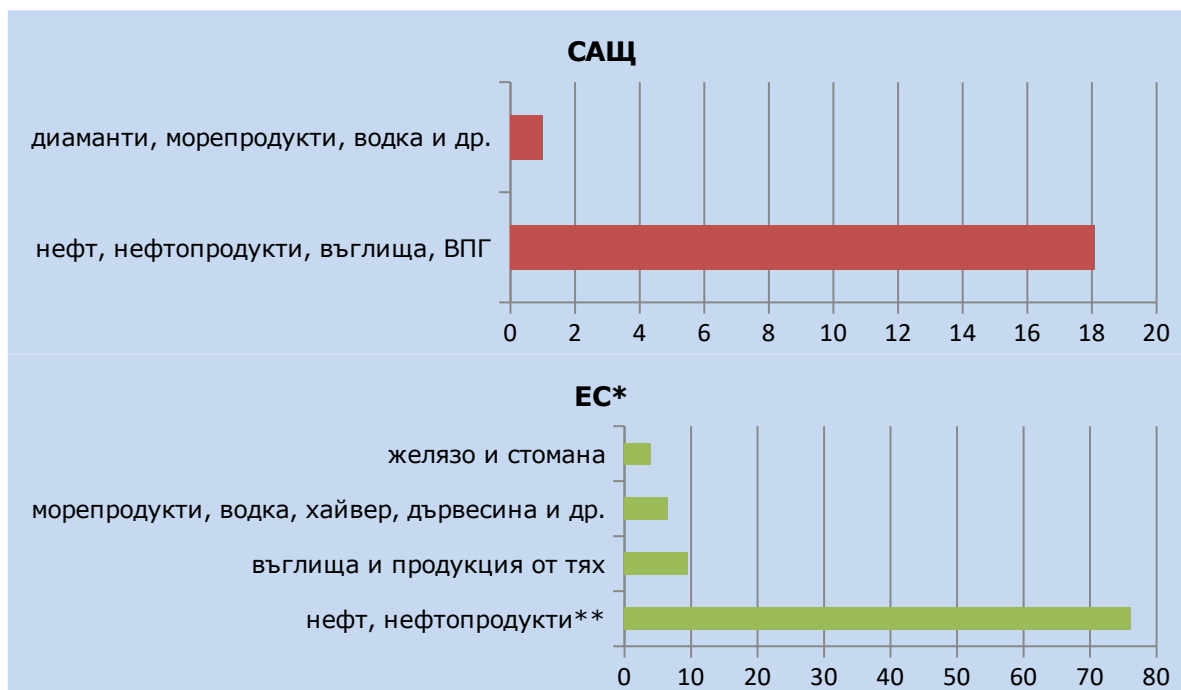
ЕС и САЩ са най-големите търговски партньори на Русия сред санкциониращите страни. Тъй като забраните влизат в сила по различно време (например, забраната за доставка на въглища от Русия за ЕС започва в средата на август) и доставките могат частично да продължават през преходния период, пълният годишен ефект от санкциите трябва да се очаква към 2023 г.

**Доставки от Русия за САЩ и ЕС през 2021 г., милиарди \$
(сумата в € милиарди, преизчислена по средногодишния курс за 2021 г.)**

 Обемът на търговията, попаднал под санкции

Категории стоки, които са предмет на санкции.

*Сумата за изброените категории е по-малка от общата сума на доставките, които са под санкции. Общият размер на продуктите ограничения се основава на оценката на ЕС и включва и други категории, които не могат да бъдат оценени (например стоки с двойна употреба).

**Забраната за внос на нефт по море ще влезе в сила шест месеца след решението, а за внос на нефтопродукти по море - осем месеца по-късно. За 2023-2024 г. е направено изключение за България. Европейската комисия също не определи дата за прекратяване на вноса по тръбопровода "Дружба" за Унгария, Словакия и Чехия.

Източници: Министерство на търговията на САЩ, Бюро за преброяване на населението на САЩ, Белия дом, Данъчното управление на САЩ, Европейска комисия, Reuters, изчисления на РБК.

Какъв дял от руския внос от САЩ и ЕС се оказва под санкции.

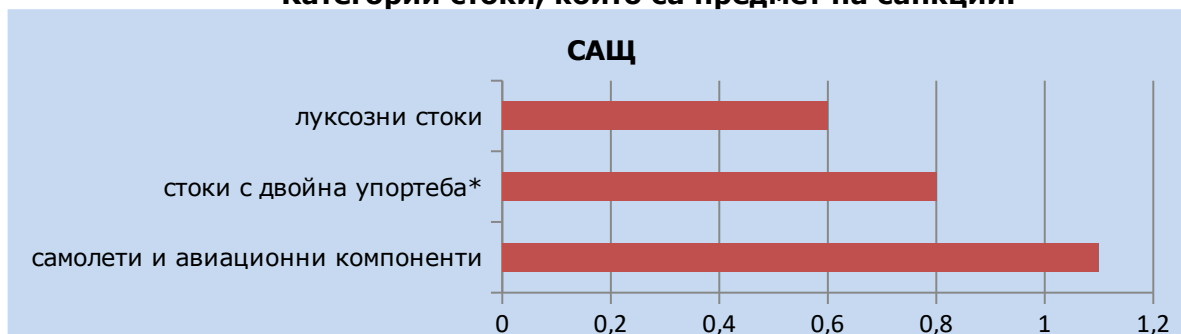
ЕС и САЩ са най-големите търговски партньори на Русия сред санкциониращите страни. Тъй като забраните влизат в сила по различно време (например, забраната за доставка на въглища от Русия за ЕС започва в средата на август) и доставките могат частично да продължават през преходния период, пълният годишен ефект от санкциите трябва да се очаква към 2023 г.

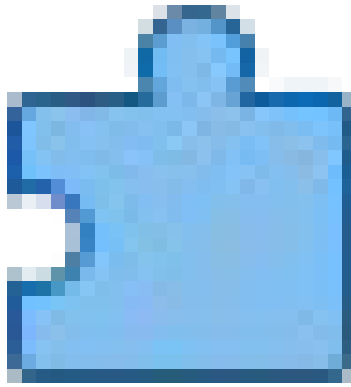
Доставки от САЩ и ЕС в Русия през 2021 г., милиарди \$
(сумата в € милиарди, преизчислена по средногодишния курс за 2021 г.)

■ Обемът на търговията, попаднал под санкции

Категории стоки, които са предмет на санкции.

**Изчислението се основава на данните на Бюрото по промишленост и сигурност на САЩ за 2020 г. за целия износ на стоки с двойна употреба, като се приема, че всички доставки на такива стоки вече са забранени (с изключение на редица изключения).*

*** Сумата за изброените категории е по-малка от общата сума на доставките, които са под санкции. Общият размер на продуктите ограничения се основава на оценката на ЕС и включва и други категории, които не могат да бъдат оценени (например стоки с двойна употреба)*

****Реалният обем на вноса в тази категория е по-малък от декларирания, тъй като официалното изявление на представителите на Европейската комисия (Reuters) не отчита праговете за себестойност на автомобили, домакински уреди и други луксозни стоки.*

****Санкциите от 2022 г. са за затваряне на вратичка, която позволява на страните от ЕС да доставят определени военни продукти на Русия по съществуващи договори (оръжейното ембарго е в сила от 2014 г.)*

Източници: Министерство на търговията на САЩ, Бюро за преброяване на населението на САЩ, Белия дом, Данъчното управление на САЩ, Евростат, Европейска комисия, Reuters, изчисления на РБК

Как изчислявахме.

РБК събра данни за това, колко ще загуби Русия от вноса и износа в резултат на санкциите на ЕС и САЩ, които пряко засягат търговията със стоки. Ако например, говорим за забраната на САЩ за внос на руско минерално гориво (нефт, нефтопродукти, ВПГ, въглища), то като ефект беше взет обемът на вноса на тези стоки от Русия в САЩ в парично изражение за 2021 г. Като източници са използвани данни от ЕС и САЩ (или изтеглени от РБК от съответните статистически бази данни на тези страни, или взети директно от докладите на европейските и американски власти за наложените санкции). Данните бяха коригирани към щатския долар по средногодишен курс за 2021 г. Информацията за общите обеми на руския износ и внос е взета от материалите на Федералната митническа служба (ФМС) на Русия.

Изборът на източници е обоснован на факта, че ако Европейският съюз, например, забрани вноса от Русия на морски дарове, водка, хайвер според определени кодове от международната номенклатура на стоките, то би било по-коректно да се ориентираме по собствените данни на ЕС за вноса на тези продукти. Данните за внос в ЕС обхващат доставките на стоки с руски произход (дори ако са внесени, например през територията на Беларус). Всички подобни стоки са забранени за превоз до Европа. Ако се изчисляваше по руските данни за износ, ефектът от санкциите би бил снижен, тъй като според горния пример, част от доставките няма да бъдат отразени в износа за страните от ЕС.

Използвани са и преки оценки на Европейската комисия, която въз основа на резултатите от предишни санкционни кръгове оценяваше прекия ефект от търговските санкции: според нейните данни общият обем на вноса от Русия в ЕС, попадащ под забраните, достигна 17 милиарда евро, обемът на износа за Русия е 22,8 милиарда евро.

Какво не отчитат приведените изчисления по ограниченията.

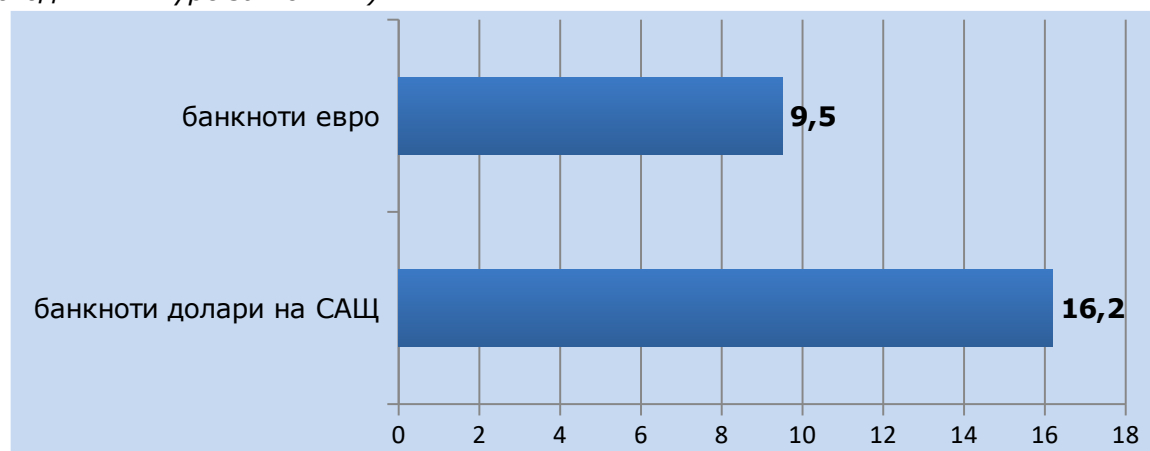
- За да се опрости задачата, изчислението не включва търговски ограничения, наложени от други страни, включително Великобритания, Япония, Канада. Но тези ограничения също са доста значителни: например Лондон съобщи, че към 9 май общата стойност на стоките в двустранната търговия между Русия и Обединеното кралство, които са обект на британски експортни или вносни санкции, надхвърля £4 милиарда (\$5,05 милиарда по текущ обменен курс).

- В допълнение към преките търговски ограничения на руският износ и внос, влияят и блокиращите санкции срещу редица физически лица (например, поради санкции срещу Алексей Мордашов, „Северстал“ спря доставките за ЕС) и срещу банките, които финансират външната търговия, както и ограниченията върху транспорта (ЕС също така забрани на руски кораби да влизат в техните пристанища и на руски камиони да се движат през територията на блока).

- Ефектът от санкциите върху търговията с услуги също не е отчетен. Например, Вашингтон забрани на своите компании да предоставят счетоводни и консултантски услуги на руски граждани. Според Министерството на търговията на САЩ, през 2020 г. обемът на професионалните услуги (одит, консултации), изнесени в Русия, възлиза на \$190 млн. Европейският съюз забрани на руските авиокомпании да летят до Европа, което ще намали потока от руски туристи към страните от ЕС. През предпандемичната 2019 г. туристите от Русия са похарчили 15,8 милиарда долара в страните от ЕС, според данни на Банка „Росии“. САЩ и ЕС също спряха доставките на хартиени банкноти в долари и евро за Русия (не са включени в статистиката за износ/внос на стоки).

Забрана за внос на банкноти в Русия.

Вносът в Русия през 2021 г., \$млрд (сумите в € милиарди, преизчислена по средногодишния курс за 2021 г.)

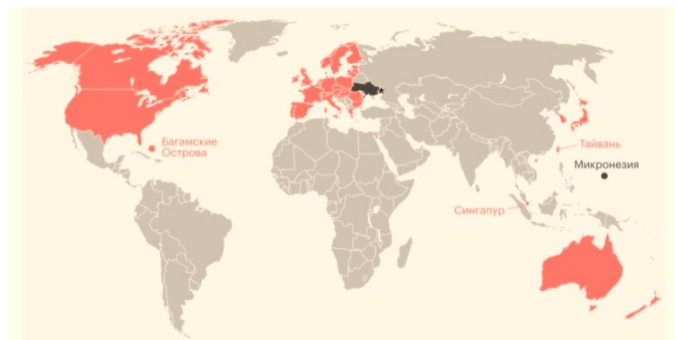
Източник: Банка Русия, Данъчно управление на САЩ

Реалният ефект от търговските санкции ще се различава леко от изчисления ефект, поради преходни периоди и изключения. Например, европейското ембарго върху вноса на руски въглища влиза в сила през август 2022 г. В случай на нефтено ембарго, България ще може да продължи да внася руски петрол през 2023-2024 г. С други думи, пълният ефект от търговските санкции в някои случаи ще започне да се усеща едва от 2025 г. Отделни европейски държави могат по изключение да издават отделни разрешителни за доставки, които противоречат на режима на санкции.

Изчислените търговски ефекти – това не са оценки на действителните бъдещи загуби на руския износ или внос. Нетните загуби, вероятно ще бъдат по-малки, тъй като Русия ще преориентира част от подсанкционирания търговски потоци към страни, които не са се присъединили към санкциите. Степента на успеха на такова преориентиране ще

зависи, наред с други неща, от евентуални бъдещи решения на ЕС и САЩ (например по отношение на т. нар. вторични санкции, темповете на декарбонизация и др.).

Например, ако хипотетично приемем, че целият обем на руския износ на нефт и нефтени продукти бъде пренасочен към азиатските страни, но ще се продава там с текущи отстъпки (30% спрямо световните котировки на Brent), тогава загубите от износа (при запазване на нивото на цените на нефта) ще се намалят приблизително до 20 милиарда долара годишно.

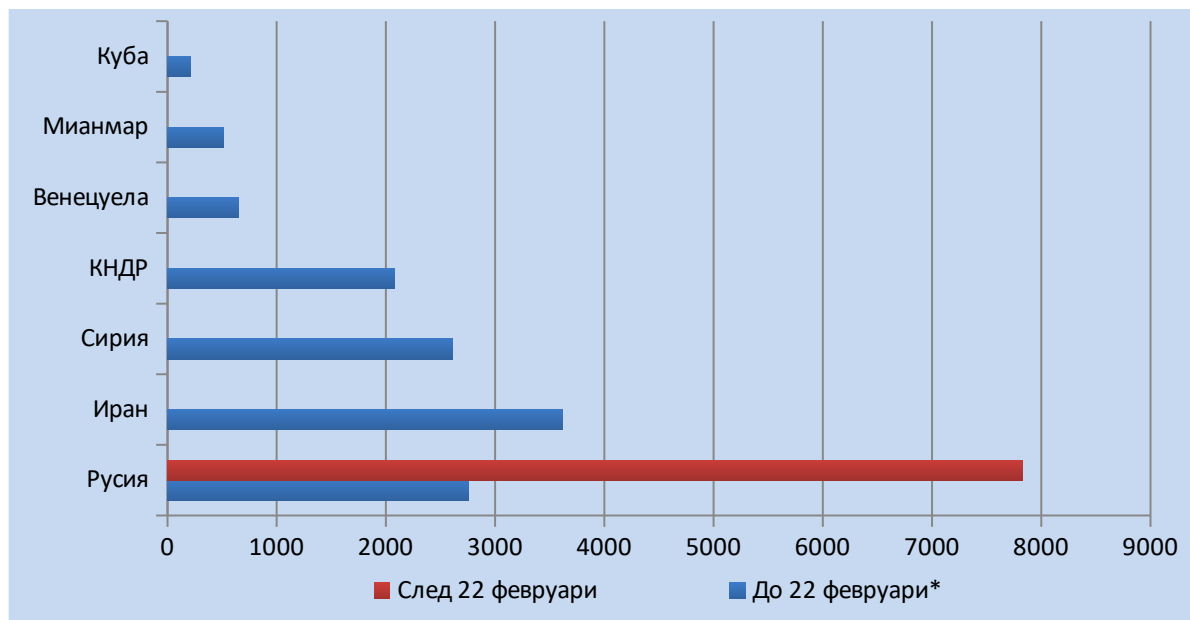
Кои страни обявиха санкции срещу Русия или прекъсване на дипломатическите отношения.

- - прекъснати дипломатически отношения
- - санкции

За периода от 21.02.2022 г., когато Русия обяви, че признава независимостта на ДНР и ЛНР, и от 24.02.2022 г., когато Русия започна специалната военна операция в Украйна, санкции обявиха ЕС, САЩ, Канада, Швейцария, Япония, Великобритания, Нова Зеландия, Тайван, Австралия, Южна Корея, Черногорие, Сингапур, Норвегия, Багамските острови. Украйна и Микронезия прекъснаха дипломатическите отношения в Русия.

Водещи страни по брой наложени санкции.

Данни на 30 май 2022 г.

Източник: Castellum AI на базата на санкционните списъци.

<https://www.rbc.ru/>